

Taipalsaaren Suuri Sarviniemen talonpohjat

Peruskartta 3134 06 PELTOI

Koordinaatit x = 6797 14

y = 556 99

z = 80 - 82,5

Kl. Kuhala, tl. 2⁴, Suur-Saimaan lomakylä, om. Lomaliitto

Kaivaessani kesällä 1978 Taipalsaaren Vaaterannan kivikautista asuinpaikkaa sain tiedon Soile Rinnolle Etelä-Karjalan museoon tulleesta ilmoituksesta, joka koski Suur-Saimaan lomakylän alueella Suurella Sarviniemellä sijaitsevia talonpohjia. Kävin tarkastamassa paikan 20.7.1978 yhdessä ilmoituksen tekijän Arvo Marttisen (Kuhala, Taipalsaari) kanssa.

Talonpohjat sijaitsevat Suurella Sarviniemellä niemen tyvessä olevan lahdenpohjukan kohdalla hieman etelään niemen harjasta. Läntisempi suorakulmainen talon kiviperusta on kooltaan n. 12 x 7 m. Väliseinä jakaa talon kahtia lyhyemmäksi eteläiseksi huoneeksi ja pohjoisemmaksi suuremmaksi huoneeksi, jonka eteläisessä päässä keskellä väliseinää on kivikasa, luultavasti rauennut uuni. Rakennuksen pohjoispuolella on halkaisijaltaan runsaan kahden metrin laajuinen matala kuoppa. Raunio on nykyisin täytetty lomakylän toimesta. Mitään oven paikkaa siinä ei ole ollut havaittavissa. Tosin talonpohjan sammaloituneisuus ja ympäristön varpukasvit estivät tarkkojen havaintojen teon.

Perustaltaan kevyemmältä vaikuttava (ulko?) rakennus sijaitsee ym. rauniosta n. 15 m länteen. Kooltaan se on n. 6 x 12 m, eikä siinä ole havaittavissa kiuasta eikä väliseinää. Sen kautta kulkee nykyisin polku, minkä vuoksi länsisivustalla on siirretty kiviä syrjään. Tämä puolestaan antaa harhaanjohtavan käsityksen oven paikasta. Sellaista en ollut havaitsevinani.

Oppaan (s. 1913) isoisän tädin (s. 1830-luvulla) mukaan, jonka aikana rakennuksista olivat myös näkyvissä vain perustukset, paikalla on sijainnut sotilaiden vartiotupa, mikä on yleinen "joka paikassa" mainittu selitys raunioista kylällä. Paikka on ollut suosittu myös nuotanutpaikkana. Arvo Marttisen mukaan kylällä oli aikoinaan viisi nuottakuntaa, jotka kulkiivat kotona ja ovat siten tuskin rakentaneet kyseessä olevat talot. Samaan suuntaan viittaa myös talojen tukevintuntuinen perustaminen.

Sarviniemen sijainti on keskeinen ja sieltä on ollut hyvä valvoa Saimaan liikennettä, sillä sen editse on kulkenut kaikki Saimaalta Vuokselle suuntautunut vesiliikenne, myös se, joka nykyisin kulkee Ketveleen kanavan kautta toisaalle. Mahdollista onkin, että paikka liittyy jollakin tavalla Saimaan laivaston toimintaan.

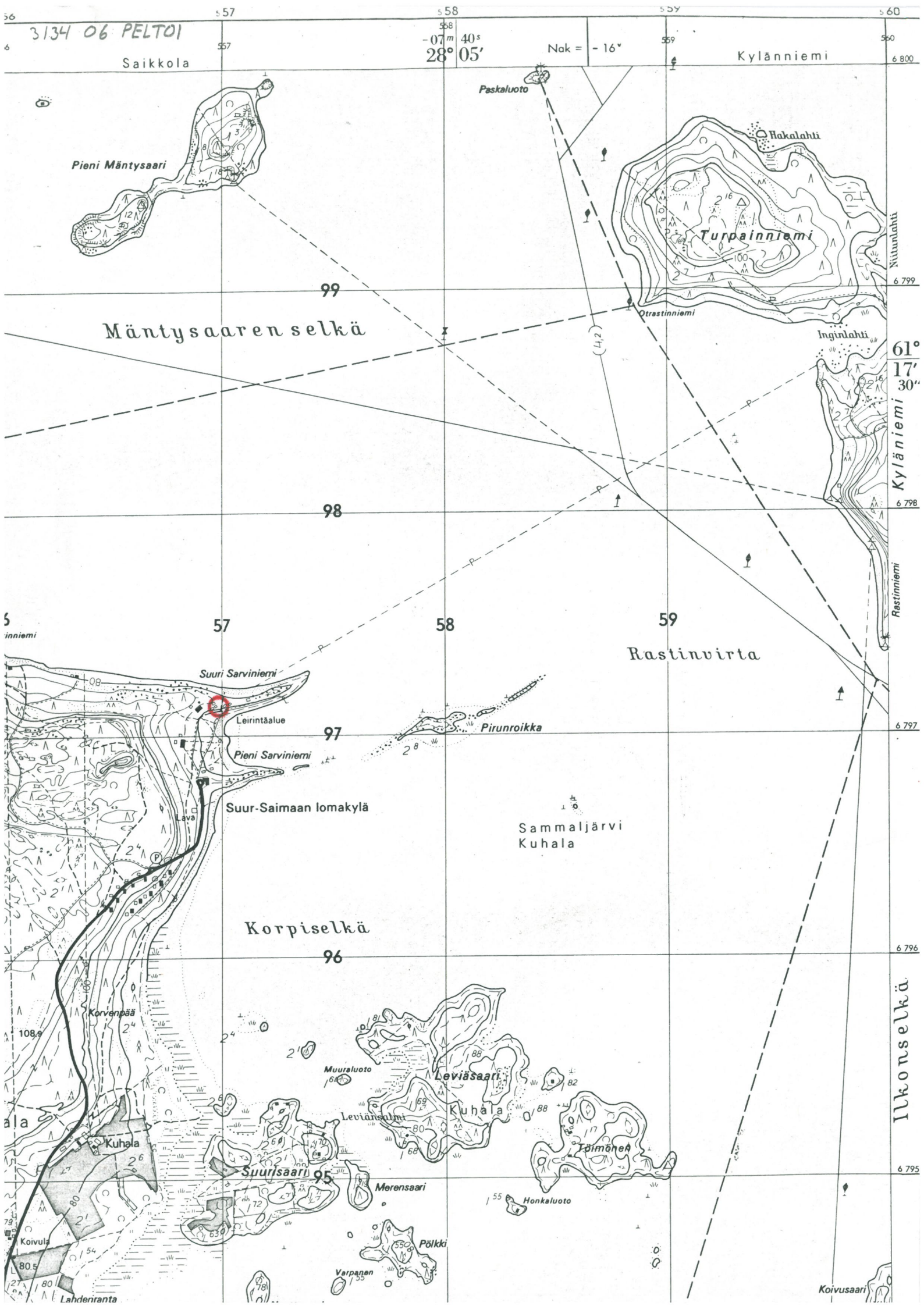
Mainittakoon, että Sarviniemestä n. 15 km luoteeseen on rajakiveksi sanottu Liittokivi (Turun rauhan rajakivi?), jonka kautta nykyisin kulkee läänin ja kuntien välinen raja.

Aspeliniassa, syyskuun 17 päivänä 1981

J.-P. Taavitsainen

J.-PT/pp

3134 06 PELTOI

$-07^m 40^s$
 $28^{\circ} 05'$

$Nak = -16''$

Mäntysaaren selkä

Korpiselkä

Rastinvirta

Turpainniemi

Suuri Sarviniemi

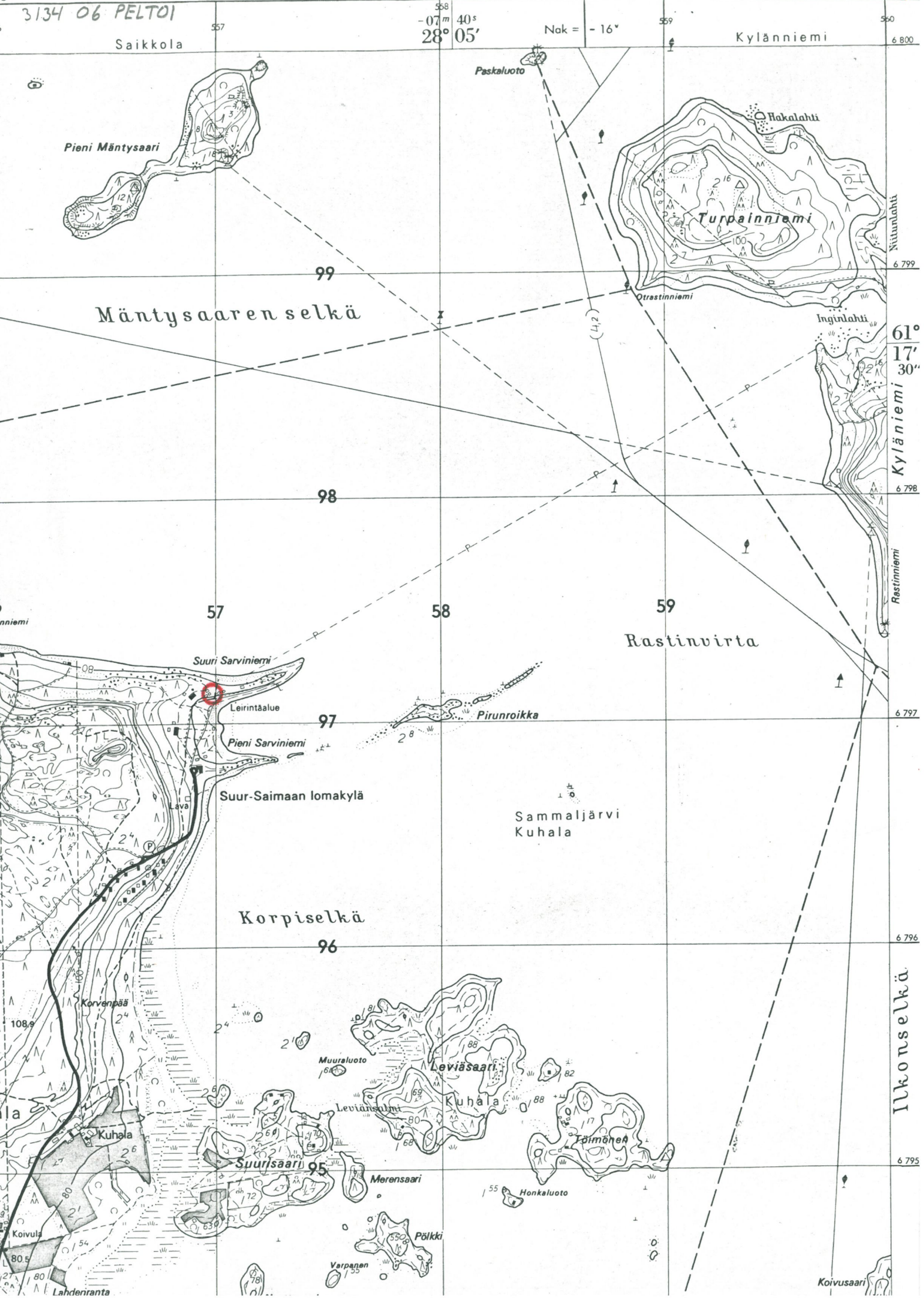
Suur-Saimaan lomakylä

Sammaljärvi
Kuhala

Suurisaari

Leviäsaari

Taimonea

Niitunlahti

61°
17'
30"

Kylänniemi

Rastinniemi

Iukonselkä

6795

Koivusaari